

vlaamse
jeugdraad

**ADVIES over
het spijbelplan van minister Vandenbroucke: “Een sluitende aanpak
voor spijbelen en schoolverzuim. Voorstellen voor het Parlement”
(februari 2006)**

In dit advies spreken we ons niet uit over de concrete acties in het spijbelplan van minister Vandenbroucke. Vanuit onze visie op preventie geven we enkele bedenkingen bij de algemene aanpak.

Werken aan spijbelen moet volgens ons gebeuren binnen een geïntegreerde aanpak van het welzijn van alle actoren in en rond de school, in het bijzonder de scholieren. Er moet dus gewerkt worden aan een positief schoolklimaat. Hiervoor hoeft niet per se een nieuw plan gemaakt te worden. Ons lijkt het best om dit te integreren in de huidige plannen die de school al moet maken.

Het werken aan een schoolbeleid moet natuurlijk op een participatieve manier gebeuren. Deze participatie zal bijdragen aan de kwaliteit en de uitvoerbaarheid van het beleid.

VLAAMSE JEUGDRAAD	
5 juli 2006	ADVIES 06/11

Advies over het spijbelplan van minister Vandenbroucke
(“Een sluitende aanpak voor spijbelen en schoolverzuim. Voorstellen voor het Parlement” - februari 2006)

De Vlaamse Jeugdraad in vergadering op 5 juli 2006 onder voorzitterschap van Stefaan Marien en waarbij aanwezig waren:

Kurt Beheydt, Valerie Blondeel, Mieke Cox, Rob De Donder, Dries De Wit, Toon Fonteyne, Bruno Houthoofd, Sam Van de Putte, Nathalie Van Garsse, Matti Vandemaele, Saskia Vandeputte, Rudolf Verhoeven, Bram Vermeiren, Laura Wauters

brengt met 14 stemmen voor en 1 onthouding het volgende advies uit:

1. Inleiding

Minister Vandenbroucke schreef in februari 2006 een spijbelplan: “Een sluitende aanpak voor spijbelen en schoolverzuim. Voorstellen voor het Parlement”. Dit is een uitwerking van wat in het regeerakkoord staat. De minister wil dit plan, mits enige wijzigingen op basis van de input die hij ondertussen kreeg, voorleggen aan het Vlaams Parlement. Hij wil graag dat ook andere Vlaamse beleidsmakers een engagement opnemen.

We schreven in het verleden reeds een visietekst over preventie. We toetsen het spijbelplan van de minister aan onze visie op preventie en koppelen het aan onze constante vraag naar een geïntegreerd beleid.

3. Ons gedetailleerd advies

Spijbelen is een groot probleem voor een klein aantal scholieren. Er moet zeker aandacht gaan naar deze problematiek.

Een breed plan de vertrekt vanuit het welbevinden van alle actoren

Drie op vier spijbelaars geven aan dat het schoolklimaat een van de oorzaken van hun spijbelgedrag is. Er moet dus prioritair gewerkt worden aan het **schoolklimaat** en het **welbevinden van alle actoren**, in het bijzonder de leerlingen.

Het schoolklimaat en het welbevinden van alle actoren moeten **geïntegreerd** aangepakt worden. Op Vlaams niveau zou een kader moeten uitgetekend worden dat scholen aanmoedigt één plan op te maken dat het welzijn van alle actoren als uitgangspunt neemt. Op deze manier wordt er geïntegreerd werk gemaakt van o.a. spijbelen.

Een paar maanden geleden lanceerde minister Vandenbroucke het idee om elke school een gezondheidsbeleidsplan te laten opmaken. Nu zouden scholen ook een spijbelbeleidsplan uitwerken. Om de planlast niet groter te maken kunnen al die plannen geïntegreerd worden in **bestaande plannen** die scholen moeten schrijven. We denken daarbij bijv. aan het schoolwerkplan, dat elke lagere school moet maken en in het middelbaar optioneel is. We doen hierbij geen uitspraak over de kwaliteit van de schoolwerkplannen zoals die nu bestaan. Een goed plan moet natuurlijk aan een aantal kwaliteitscriteria voldoen, opdat het een goed instrument zou zijn dat bijdraagt aan een aangename en gezonde schoolomgeving.

Een breed plan moet vertrekken vanuit een **positieve kijk op kinderen en jongeren**: een geloof in hun kunnen. Het moet ook het wel-bevinden van de jongeren op school centraal stellen, in plaats van louter te vertrekken vanuit negatief gedrag. Werken aan deze doelstelling zal zeker ook gevolgen hebben op spijbelgedrag. Een apart spijbelplan vertrekt vanuit een probleem en doet het probleem groter lijken dan het is. Een globaal plan heeft een ruimer uitgangspunt en biedt meer kansen voor positieve oplossingen.

Natuurlijk moet een schoolspecifiek plan **participatief worden opgesteld**: alle actoren (directie, leerkrachten, leerlingen, ouders, CLB, LOP's,...) moeten betrokken worden. Als jongeren zich betrokken weten bij het formuleren van zowel problemen als oplossingen, zal de betrokkenheid bij het schoolgebeuren zelf ook hoger zijn. En betrokkenheid en welbevinden gaan hand in hand. Zo wordt het plan een werkinstrument dat alle actoren kennen, en worden de visie, de cultuur, het pedagogisch project,... iets van alle actoren en niet enkel een verplicht nummer op papier.

In de kantlijn hiervan willen we ook nog eens de aandacht vestigen op het participatiedecreet en het daarin aangekondigde expertisecentrum leerlingenparticipatie. Het organiseren van goede participatie moet ondersteund worden, en dit gebeurt nog steeds niet. Goede participatie is nochtans een noodzakelijke voorwaarde voor veel andere zaken. Daarom moet er wel werk gemaakt worden van deze ondersteuning.

Niet elke school heeft te maken met spijbelen, ongezonde eetgewoonten, pestgedrag,... Dergelijke aandachtspunten kunnen wel van op Vlaams niveau gesuggereerd worden. Maar het is op **schoolniveau** dat een schoolbeleid uitgetekend moet worden. Samen met alle actoren moet bekeken worden rond welke aspecten in hun school gewerkt zal worden.

In het beleid van een school moeten een aantal dingen zeker ook aan bod komen:

- werken aan **ruimte** om te praten over dingen in een open **sfeer**;
- een plaats / persoon **waar leerlingen terecht kunnen met problemen**;
- een **informatiebeleid** naar alle actoren over alle aspecten van de school (schoolregels (afwezigheid, spijbelen,...), CLB, leerlingenraad, ...);
- **studiekeuzebegeleiding** van leerlingen doorheen hun hele schoolcarrière;
- **buiten de schoolmuren kijken en linken leggen andere scholen en sectoren** , zoals bijv. Lokale Overlegplatforms (LOP's) en de hulpverlening (in de brede zin van het woord).

In het spijbelplan van de minister wordt ook aandacht geschonken aan sanctionering. Sanctioneren is geen preventie, en het moet altijd het allerlaatste middel zijn. Natuurlijk moet een school optreden bij overtreding van regels. Maar een sanctie is geen preventiestrategie. Het pakt zeker de oorzaak niet aan. Sanctioneren mag ook enkel op het juiste moment, en in de juiste vorm.

Het onderwijssysteem

Naast het opmaken van een dergelijk schoolplan (op lokaal niveau) moeten er op **Vlaams niveau** ook nog een aantal dingen gebeuren.

Zo moet verder gewerkt worden aan een onderwijssysteem waarin iedere jongere een plaats heeft. Er moet o.a. werk gemaakt worden van afstemming tussen onderwijs en de arbeidsmarkt, aandacht voor jongeren die geschorst zijn (gedwongen spijbelaars), het wegwerken van het schotten- en watervalstelsel, een goede invulling van het voltijds engagement in het deeltijds leren en werkensysteem, voldoende stageplaatsen voor de deeltijds lerenden en werkenden, ...

Op deze terreinen is minister Vandenbroucke stappen aan het ondernemen. Betrokkenheid van jongeren is ook bij deze plannen zeer belangrijk.

4. Besluit

De overgrote meerderheid van de scholieren spijsbelt niet. Het is dus een groot probleem voor een klein aantal scholieren. En er moet zeker aandacht gaan naar deze problematiek.

Een spijsbelplan zoals dit nu voorligt geeft de indruk dat het om een zeer groot probleem gaat, en pakt dit onvoldoende geïntegreerd aan. Het uitgangspunt om dit aan te pakken zou het welzijn van alle actoren, en in het bijzonder de leerlingen, moeten zijn.

Graag dus de juiste aandacht voor dit probleem binnen een bredere aanpak van het welzijn van scholieren op school. De planning hierrond moet zo weinig mogelijk belastend zijn voor scholen. De scholen moeten aangemoedigd worden om samen met alle actoren op zoek te gaan naar wat moet aangepakt worden, en hoe.